

правового сознания будущих учителей. *Вестник Бурятского государственного университета*. 2017. Вып. 10. С. 216–221.

5. Бризгалов І. В. Юридична деонтологія. Київ : МАУП, 2010. 48 с.

Теремцова Ніна Володимирівна,
*доцент кафедри теорії та історії права та держави
Навчально-наукового Інституту права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
кандидат юридичних наук, доцент*

ПРОБЛЕМНЕ ПИТАННЯ ПРО УЯВЛЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИВАТНОГО ПРАВА В СУЧАСНІЙ ЮРИДИЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

За мету тез доповіді авторкою поставлено доведення питання про уявлення функціонування приватного права в сучасній юридичній літературі, що вважається проблемним в юридичній літературі. Беручи до уваги наукового доробку Володимира Володимировича Копейчикова, доктора юридичних наук, професора, члена Академії правових наук України, Заслуженого діяча науки і техніки України. Проте вчений Володимир Копейчиков в своїх працях зазначав, що останнім часом у юридичній літературі почали розрізняти таку категорію, як «правотворення». Усі ці види діяльності здійснюються з метою покращення соціального регулювання та охорони суспільних відносин [1]. Отже, це питання є актуальним і на сьогодні.

У соціології права існує поняття ефективності законодавства, тобто рівень реалізації його регулюючої приписів та існують у конкретній юридичній формі. Ця діяльність має дві основні стадії: усвідомлення необхідності правового врегулювання суспільних відносин і правотворча діяльність [1].

Перш ніж стати юридичною нормою, те чи інше правило поведінки може виступати як філософський, правовий, етичний, політичний або інший принцип, звичай чи традиція. Головним на стадії усвідомлення необхідності регулювання суспільних відносин є юридичний мотив, тобто погляди, уявлення, думки про певну сукупність соціальних зв'язків, визначений варіант поведінки учасників суспільних відносин, які повинні стати загальнообов'язковими правилами поведінки, вміщеними в певному джерелі права, наприклад у нормативно-правовому акті. Отже, слід погодитись з думкою Володимира Копейчикова, що процес утворення права будується за певними принципами, має свої стадії, етапи, суб'єкти та поділяється на різні види. Безпосередня правотворчість здійснюється народом, делегована парламентом та іншими конституційними суб'єктами [1]. Розглянемо дане питання на понятті приватного права. Зазвичай право поділяється на право приватне та публічне. Критерієм цього умовного

поділу виступає характер взаємовідносин між окремою особою та державою в особі її компетентних органів. Приватне право об'єднує галузі права, що регулюють відносини, що забезпечують, насамперед, приватні інтереси, незалежність та ініціативу власників у їх діяльності, в тому числі і в особистих немайнових відносинах. До цих галузей відносяться галузі, в яких індивід виступає самотійним, незалежним суб'єктом права: цивільне право, трудове право, господарське право, торгове право, сімейне право тощо.

Приватне право пов'язане, із виникненням та розвитком інституту приватної власності та тими відносинами, що виникають на його підґрунті. Історично приватне право розвивається одночасно із приватною власністю. Приватна власність, економічна свобода, підприємництво (отримання прибутку), рівноправність та юридична захищеність суб'єктів ринкової системи – невід'ємні атрибути громадянського суспільства, визнані всім цивілізованим суспільством. Приватне право – це сукупність правових норм, що охороняють та регулюють відносини приватних власників у процесі виробництва та обміну, їх інтереси як вільних суб'єктів ринку. Приватне право – це право, яке захищає інтереси особи в його взаєминах із іншими особами. Воно регулює сфери, в яких обмежене безпосереднє втручання держави. У сфері дії приватного права індивід самотійно вирішує використати йому свої права чи утримуватися від дозволених дій, вступати у відносини чи вчиняти інші дії за своїм розсудом.

Отже, як висновок, приватне право не здатне існувати без публічного, бо останнє покликане охороняти й захищати перше. Приватне право спирається на публічне, у загальній правовій системі вони тісно взаємопов'язані та їх розмежування певною мірою є умовним. Однак у всіх правовідносинах, де однією із сторін виступає держава (муніципалітет), ми маємо справу з публічним правом. Приватне право в юридичній літературі ще називають «ринковим правом», припускаючи, що воно орієнтоване на ринкові відносини, рівність усіх форм власності, що відображає ідеї громадянського суспільства. Основним джерелом приватного права в Україні є Цивільний кодекс України, в якому держава свідомо обмежує свою присутність у сфері господарських відносин, встановлюючи лише загальні основи вільної конкуренції в економіці.

Список використаних джерел

1. Правоведение : учеб. пособ. / В. И. Бобырь, С. Е. Демский, А. Н. Колодий (руков. авт. кол.) и др. / под ред. В. В. Копейчикова. Москва : Интер, 1998. 480 с.
2. Цивільний кодекс України. (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № № 40-44, ст.356). Документ 435-IV, чинний, поточна редакція – Редакція від 28.10.2021, підстава 1174-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
3. Цивільне право України : підруч. : в 2 т. Т. 2 / За ред. О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова та ін. Київ : Юрінком. 428 с.
4. Загальна теорія права. Нормативний курс підруч. для студ.-юристів / За ред. доктора юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 596 с.

